

Kela tiedottaa 9.9.2010

Toimeentulotukea haetaan usein asumisen kustannuksiin

Asumismenojen hyväksyminen toimeentulotuessa vaihtelee eri kunnissa.

Pienituloisten kotitalouksien asumista tuetaan asumistukien lisäksi usein toimeentulotuella. Sosiaali- ja terveysministeriön tilaamassa ja Kelan tutkimusosaston toteuttamassa tutkimuksessa selvitettiin yleisen asumistuen ja toimeentulotuen yhteensovittamiseen ja päällekkäisyyteen liittyviä ongelmia.

Tutkimuksessa tarkasteltiin toimeentulotuen ja asumiskustannusten suhdetta Kelan ja Terveysturvan ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) aineistojen avulla marraskuun 2006 tilanteessa. Aineisto osoittaa, että asumiskustannusten osuus toimeentulotuessa on yleensä huomattava.

Yksin asuvilla työttömillä, jotka saavat peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea, valtaosa toimeentulotuesta voidaan selittää asumiskustannuksilla. Heillä oli keskimäärin 170 euroa sellaisia asumiskustannuksia, joita ei voinut kattaa asumistuella eikä työttömyyspäivärahalla. Asumiskustannukset ylittävät usein tuntuvasti yleisen asumistuen normit, mikä lisää toimeentulotuen tarvetta. Asumistuen tiukat tulorajat ja asumiskustannusten tarkat normit aiheuttavat osaltaan riippuvuutta toimeentulotuesta.

Tutkimuksessa selvitettiin myös kunnille ja kuntayhtymille suunnatulla kyselyllä, miten kunnissa otetaan huomioon asumismenot toimeentulotukea myönnettäessä. Lain mukaan asumismenot tulee ottaa toimeentulotuessa huomioon kohtuullisen suuruksina. Käytännössä kunnat määrittelevät itse, mitä ovat kohtuulliset asumismenot.

Valtaosa kunnista on määritellyt kohtuulliset asumismenot kotitalouden koon perusteella. Näin määräytyviä asumismenonormeja sovelletaan toimeentulotukea myönnettäessä. Kuntien välillä on kuitenkin eroja siinä, kuinka tiukasti normeista pidetään kiinni ja mitä asumismenoihin normeihin katsotaan kuuluvan. Verrattuna 15 vuoden takaiseen tilanteeseen, kunnat ovat kiristäneet suhtautumistaan esimerkiksi vuokramenoihin. Vuonna 2009 alle viidennes kyselyyn vastanneista kunnista hyväksyi vuokramenot pääsääntöisesti kokonaisuudessaan.

Tutkimuksessa tiedusteltiin myös kuntien toimeentulotukiviranomaisten näkemyksiä asumistukijärjestelmän ongelmista. Viranomaiset arvioivat, että toimeentulotuen tarve johtuu usein nimenomaan asumistukijärjestelmän ongelmista. Näitä ovat esimerkiksi asumistukihakemusten liian pitkät käsittelyajat, tuen matala taso ja asumistukijärjestelmän jäykkyys.

Kuntien välillä näyttää olevan suuria eroja asumismenojen huomioimisen tasossa ja tavoissa. Tämän vuoksi eri kunnissa asuvat toimeentulotukiasiakkaat ovat keskenään eriarvoisessa asemassa.

Lisätietoja:

Kelan tutkimusosasto,
vastaava tutkija, VTT Pertti Honkanen, p. 020 634 1467, etunimi.sukunimi@kela.fi
tutkija, VTM Hanna-Mari Heinonen, puh. 020 634 1963, etunimi.sukunimi@kela.fi

Julkaisut:

Honkanen P. Asumiskustannukset toimeentulotuessa. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 72, 2010. ISBN 978-951-669-836-9 (nid.), 978-951-669-837-6 (pdf).
Heinonen H-M. Asumismenojen huomioon ottaminen toimeentulotuessa ja yleinen toimeentulotukitilanne kunnissa ja kuntayhtymissä syksyllä 2009. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 73, 2010. ISBN 978-951-669-838-3 (nid.), 978-951-669-839-0 (pdf).

Tilaukset: julkaisut@kela.fi tai puh. 020 634 1947.